

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องทิศทางและกลยุทธ์การพัฒนาเกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาสถานภาพปัจจุบันและทิศทางในอนาคตของการพัฒนาเกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืน และสามารถพัฒนาเกาะช้างสู่จุดหมายในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะทำให้การใช้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดของประเทศเกิดความคุ้มค่าสูงสุด โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ จากการรวบรวมข้อมูลทุกมิติเกี่ยวกับการพัฒนาเกาะช้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากเอกสารทางวิชาการ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้บริหารส่วนภูมิภาคทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนด้านการบริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวและผู้ที่ได้รับผลกระทบในชุมชน รวมทั้งสิ้น 33 คน

ผลการศึกษาปรากฏว่า การพัฒนาเกาะช้างในปัจจุบันสามารถประเมินสถานภาพได้ว่าอยู่ในตำแหน่งที่ "เอือมแต่อ่อน" หรือมีความโน้มเอียงไปในทิศทางที่มีลักษณะไม่พึงประสงค์ เนื่องจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกส่วนใหญ่พบว่าเป็นปัจจัยเอื้อต่อการพัฒนาเกาะช้าง ปัจจัยที่เป็นโอกาสคือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพรอบพื้นที่ และปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ ปัจจัยทางด้านสังคม-วัฒนธรรมและปัจจัยทางด้านกฎหมาย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในพบว่าส่วนใหญ่เป็นจุดอ่อนของการพัฒนาเกาะช้าง ส่วนปัจจัยที่มีลักษณะเป็นจุดแข็งคือ ปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในพื้นที่ ปัจจัยที่มีลักษณะเป็นจุดอ่อนคือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจชุมชน ปัจจัยทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยทางด้านระบบเครือข่ายและโครงสร้างอำนาจชุมชน และปัจจัยทางการบริหารจัดการของชุมชน ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเกาะช้างทำให้ทิศทางของการพัฒนาควรมุ่งเน้นไปที่ส่งเสริมการให้การศึกษาประชาชนทั่วไปและสร้างจิตสำนึกชุมชนให้มีความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการชุมชน รวมทั้งกระตุ้นชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น พร้อมกับกำหนดเป้าประสงค์ที่เหมาะสมสอดคล้องนำไปสู่จุดหมายที่ถูกต้องและชัดเจน และกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาเกาะช้างส่วนใหญ่จึงเป็นกลยุทธ์รักษาเสถียรภาพ พร้อมผสมผสานกับกลยุทธ์สร้างความเจริญเติบโตและกลยุทธ์การตัดทอนในบางส่วน เพื่อปรับปรุงจุดอ่อนหรืออุปสรรค และเสริมจุดแข็งของการพัฒนาได้แก่ ด้านส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกของประชาชนทั่วไป คนในชุมชน และผู้ประกอบการหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกาะช้างให้เข้าใจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่แท้จริง ปรับปรุงการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจชุมชน ทบทวนแก้ไขปรับปรุงกฎหมายด้านการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมและ

บังคับใช้จริงจัง เพื่อให้การพัฒนาเกาะช้างสามารถก้าวไปสู่ตำแหน่งใหม่ที่มีเสถียรภาพมั่นคง
“เอื้อและแข็ง”ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้เหมาะสม

นอกจากนี้การพัฒนาเกาะช้างจะดำเนินไปสู่จุดหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลสูงสุด โดยสามารถใช้ทรัพยากรของประเทศที่มีอยู่จำกัดได้อย่างคุ้มค่า นั้น รัฐบาลควร
เร่งรัดการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเกาะช้าง ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปด้านการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์ เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้ชุมชน และพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการรัฐบาล
และภาคเอกชน พัฒนาระบบการบำบัดมลภาวะ และจริงจังในการออกหรือแก้ไขกฎหมายให้
สามารถนำมาปฏิบัติและบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาควร
พัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม ประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลและพัฒนา
ธุรกิจการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พัฒนาศักยภาพชุมชนในการ
บริหารจัดการชุมชนด้วยตนเองอย่างเร่งด่วน พร้อมทั้งสนับสนุน แนะนำ และผลักดันชุมชนให้
สามารถพัฒนาเกาะช้างในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

Abstract

This study on the direction and strategies for the development of "Koh Chang" (in Trat province) as the sustainable resource for ecotourism has its objective to assess the changing environments for identifying the direction for efficient and effective development of "Koh Chang", resulting in the higher benefit from the limited budget of the government and the natural resources of the country. It utilized the qualitative research method by obtaining data from relevant academic documents and from an in-depth interview of 33 informants from various agencies, such as the provincial administrators from both the government sectors and the private sectors, the persons doing tourism business and the community people.

The results from the study revealed that the situation of "Koh Chang" has been in undesirable status (Question marks). Although several external environment factors have supported opportunities for development (i.e. technology, economy, external physical environment and government policy have been the opportunity factors, but social-cultural environments have been the threat factors), internal environment factors have still impeded to the development (i.e. natural resource factors and internal physical factors have been strong, but community economy, human resource in community, community power's structure and community administration).

From the study, the strategies for the development of the area studied should be emphasized in promoting the knowledge and the awareness of the people in ecotourism, strengthening the community administration, stimulating more participation of community people, identifying clear development objectives. In this situation, the stability and growth strategies have been appropriate, and some weaknesses should be improved. In addition, the awareness of the tourists, the community people, and the agencies concerned both the public and the private sectors should be promoted. The reformation of the legislation of tourism and environmental conservation and the effective use of the laws and regulations should be taken into consideration for sustainable development under changing environment.

This study recommended that the government should issue a specific development plan with an emphasis on educating people about ecotourism, strengthening the capabilities of communities as well as personnel of the public and the private sectors, improving the pollution treatment system, and issuing laws and regulations related, and conducting effective control. In

control. In addition, the operation agencies responsible for participatory management of natural resource conservation should stimulate the participation of community people to take part in the resource conservation plan, disseminate the information to make more understanding of ecotourism among target people, and strengthen community management for the sustainable development of "Koh Chang" appropriately.
